

POŠÁZAVÍ

Rakovnicko

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský
fond pro rozvoj
venkova: Evropa
investuje do
venkovských oblastí

GRAFIKA

Jak využít databázi kulturních památek pro vydávání tiskovin?

Místo realizace: Všetice, Hotel Všetice

Termín akce: 23. až 24. květen 2011 od 9 – 17 hodin

Jak pro grafické studio připravit správné podklady pro výrobu reklamní propagace?

1. Prvotní komunikace s grafickým studiem, základní rozdělení propagace

Jakou reklamu potřebujete?

Tištěnou nebo jen pro prohlížení na počítači?

Co od propagace očekáváte?

Jak komunikovat a jaké informace musíte předat?

2. Jak zvolit správného dodavatele?

3. Příprava textových podkladů

Jaké jsou vhodné programy, jak text připravit?

Jaký typ a řezy písma jsou vhodné a jakou použít velikost?

Co jsou korektury, jaká existují korekturní znaménka, jak nejlépe korekturu udělat a jaký program použít?

4. Příprava obrazových podkladů

Co vše si pod pojmem obrázek lze představit?

Kde obrázky získat?

Ukázka nastavení skeneru pro snímání obrazových podkladů.

Rastrové versus vektorové obrázky.

Jaké existují formáty obrázků a jaký je nejlépe použít?

Barvy RGB/CMYK/Pantone, které jsou na co vhodné?

5. Datová média vhodná pro předání podkladů

Jak dostat podklady do grafického studia?

CD, DVD, flash disk, e-mail, úschovny, FTP.

6. Tištěná propagace

Základní dělení nejpoužívanějších tiskových technik a jaký typ tisku je na co vhodný?

Možnosti a omezení jednotlivých tiskových technik.

Základní dělení velikosti papíru.

Dráha papíru.

Jaký zvolit rozměr tištěné propagace?

Co je čistý formát a co je spad?

Druhy papíru a vhodnost pro daný typ tiskoviny?

Možnosti knihařského zpracování, typy vazeb a zušlechťení tiskovin.

1. Prvotní komunikace s grafickým studiem, základní rozdělení reklamy

Na začátku je vždy důležité mít dobře rozmyšleno, jakou reklamu skutečně potřebujete.

Podle toho se pak odvíjí základní komunikace s grafickým studiem.

Jiné požadavky na data a možnosti zpracování grafického návrhu budou v případě tištěné reklamy a jiné například v případě reklamy pouze v elektronické podobě.

Reklamu v zásadě rozdělujeme do tří základních skupin:

1. Tištěná reklama

Sem patří především:

- letáky, brožurky, plakáty, katalogy...
- inzerce v tištěných médiích
- reklamní materiály s potiskem (hrnky, tužky...)

2. Elektronická reklama

Sem patří především:

- webová prezentace
- web banery
- mailingová reklama
- elektronická prezentace (PowerPoint, PDF)

3. Televizní a rozhlasová reklama

Nejdůležitější je dobrá komunikace s grafickým studiem.

Od počátečního jednání je potřeba sdělit grafickému studiu (grafikovi) maximum všech potřebných informací, které povedou ke zdárnému zhotovení návrhů a celkovému zpracování zakázky.

Vy, jako zadavatel máte větší povědomí o tom, jaká je Vaše cílová skupina, co potřebuje či hledá a kde tyto informace většinou získává. Vy především víte, koho by měla reklama oslovit, jaké k tomu máte podklady (fotografie, texty...) a jaké jsou Vaše finanční možnosti.

Čím více konkrétních informací na začátku předáte, tím méně času strávíte později nad návrhy od grafika a jejich doladováním.

Na základě těchto informací Vám grafické studio pomůže vybrat, či Vám přímo navrhne, optimální řešení Vaší propagace.

Může již udělat předběžnou, nebo zcela přesnou, kalkulaci nákladů potřebných ke zhotovení díla a časový harmonogram jednotlivých kroků ve zpracování zakázky.

Pokud si toto odsouhlasíte, předejte veškeré potřebné podklady, které grafik bude vyžadovat k prvotním návrhům.

2. Jak zvolit správného dodavatele?

Volba nejvhodnější firmy, která bude propagaci připravovat, závisí především na povaze samotných materiálů. Je třeba mít na paměti, že některé firmy působící v oblasti polygrafické výroby se více zaměřují na technickou část výroby materiálů (tzn. že z dodaných podkladů materiály připraví podle představ klientů), jiné zaměstnávají kreativní grafiky, kteří jsou plně kompetentní k vytvoření originálního grafického návrhu.

Výběr správného obchodního partnera je proto velmi důležitý, neboť významně ovlivní konečný vzhled zakázky.

Budou-li připravované materiály sloužit Vaší firmě delší dobu, nesnažte se je za žádnou cenu vyrobit co nejlevněji a nejrychleji. Třebaže není profesionální výroba kvalitních materiálů levnou záležitostí, je důležité, aby jejich vzhled skutečně dostatečně reprezentoval nabízené služby nebo produkty.

Při hledání vhodného partnera pro přípravu tištěných materiálů poslouží k orientaci nejlépe různé referenční zakázky, které co nejvíce odpovídají vašim představám. Cena je jistě také důležitá, ale rozhodně by neměla být na prvním místě.

Na začátku výběru studia je nezbytné určit požadovanou kvalitu materiálů. Je pochopitelné, že jednotlivé firmy disponují různým technickým vybavením a lidským potenciálem, což je přímo úměrné závěrečné kvalitě, ale také ceně připravovaných materiálů. Nevhodné zvolení dodavatele pak může vést buď:

- k příliš drahé výrobě běžných materiálů, které, např. s ohledem na dodané podklady či obsah požadovaný zadavatelem, nelze vyrobit lépe s použitím sebelepších strojů
- nebo k sice nižší ceně na úkor kvality, kterou nelze bez některých dražších zařízení dosáhnout.

Prvky, které je třeba s ohledem na kvalitu materiálů zvážit především:

- barevná věrnost - musejí-li reprodukovány obrazové prvky věrně vypovídat o barevnosti nabízených produktů, je důležité přesné zachování jejich barevnosti. Vzhledem k tomu, že věrná barevná reprodukce vyžaduje skutečné zkušenosti v oboru a souhrn předtiskového studia s tiskárnou, nelze tuto skutečnost podceňovat. Požadujete-li přesnou barevnou věrnost, není možné požadovat současně levný tisk, ale pouze nejkvalitnější tiskové stroje.
- cílové určení materiálů - cílové skupině příjemců materiálů musí odpovídat způsob jejich zpracování. Zejména při oslovení příjmově vyšších skupin je třeba dbát na špičkové provedení materiálů. Zde je pak vhodné využít některých méně často používaných tiskových technologií, které pomohou čtenáře zaujmout (např. parciální laky, tisk metalickými barvami, ražba, zajímavé výseky atd.)
- doba použitelnosti - jsou-li materiály určeny k hromadnému oslovení velkého množství potenciálních klientů, volí se často levnější, méně kvalitní papír. Materiály, které budou sloužit čtenářům déle, by však měly být připraveny tak, aby vydržely po celou dobu jejich užívání - správný typ vazby, kvalitní obálka, atd.

Jak vyplývá z výše uvedeného textu, zakázku je třeba již od počátku připravovat s určitými předpoklady. Buď jsou to požadavky na kvalitu, pak ovšem není možné tisk zadat nejlevnějším firmám na trhu. Je-li výroba materiálů spíše otázkou co nejnižšího finančního zatížení, je ovšem třeba počítat s přiměřenou kvalitou.

Některé základní otázky, které je nutné si položit při výběru předtiskového studia:

- **Jaké podobné zakázky firma realizovala?** Je samozřejmě možné, že také firma, která dělá zakázku daného druhu poprvé, ji může zvládnout v pořádku. V průběhu realizace lze však očekávat řadu problémů, které mohou celou výrobu zdržet. Při zkoumání referenčních zakázek se orientujte na materiály podobné kvality a náročnosti. Důležité také je, z jakých podkladů byla zakázka vytvořena a jak dlouho trvala její realizace.
- **Jakým dojmem firma působí?** Zejména u náročnějších zakázek je nezbytné firmu navštívit a přesvědčit se, jakým způsobem jsou zakázky zpracovávány. Není sporu, že různé typy firem (např. velikostí) mají různé výhody, ale na druhou stranu i nevýhody. Větší firmy budou běžné zakázky zpracovávat „sériově“, tzn. veškeré úkony mimo předem sjednaný rámec budou přesně účtovány podle sazeb v ceníku. U malých firem lze předpokládat kreativnější přístup a bližší kontakt se zákazníkem v rámci dohodnuté ceny.

Důležité je současně technické vybavení firmy, které musí odpovídat náročnosti zakázky.

Co obsahuje nabízená cena?

Na začátku každé zakázky je většinou cenová kalkulace, která může sloužit jako pomocník při výběru nejvhodnějšího obchodního partnera.

U konečného tisku materiálů z hotových předloh je výpočet ceny pro tiskárnu standardní záležitostí. Ve fázi předtiskové přípravy se však dají kalkulovat pouze některé vybrané úkony (např. skenování fotografie o rozměru 10 x 10 cm, množství použitých obrázků a jejich kvalita, nátisk aj.), zbytek jsou účtovány v závislosti na času, který byl zakázce věnován. Proto je důležité, aby se pro výpočet kalkulace vycházelo z konkrétních podkladů (tj. velikost, druh předloh atd).

3. Příprava textových podkladů

Nejvhodnějším předáním textů do grafického studia je elektronická forma, pokud možno již po textové korektuře.

Pokud ji nemáte nebo ji nechcete sami vytvářet přepisováním z papírové podoby, můžete studiu předat papírovou formu a přepis či ruční skenování textu provede za Vás.

Tím si však zvyšujete finanční náročnost celé zakázky a nevyhnete se následné textové korektuře.

Pozor, některá studia požadují pouze elektronickou podobu a papírovou neakceptují.

Jaké jsou vhodné programy, jak text připravit?

Nejběžněji používanými programy pro pořízení textu jsou programy z Microsoft Office, především Word (koncovka .doc) a Excel (koncovka .xls).

Není důležité, jakým písmem (fontem) text píšete, ale je vhodné již v textu vyznačit titulky (např. tučným písmem, kurzívou) a správně oddělovat řádky a odstavce. Vyhněte se také zbytečným tabulátorům a mezerám.

To vše usnadní grafikovi pozdější práci s textem a zpřehlední celou sazbu.

Pokud budou ve Vašich datech tabulky, je nejvhodnějším podkladem soubor z programu Excel. I zde platí doporučení jako u běžného textu viz. výše.

Základní řezy písma

Normal: Ukázka práce s textem

Bold: **Ukázka práce s textem**

Kurzíva: *Ukázka práce s textem*

Kapitálky: UKÁZKA PRÁCE S TEXTEM

Verzálky: UKÁZKA PRÁCE S TEXTEM

Všechny tyto základní řezy písma se dají mezi sebou ještě kombinovat.

Základní typy písma:

Patkové: Ukázka práce s textem

Bezpatkové: Ukázka práce s textem

Okrasné (psací): *Ukázka práce s textem*

Jaký typ a řezy písma jsou vhodné a jakou použít velikost?

V zásadě platí, že lepší čitelnost, především na monitoru, mají písma bezpatková.

Patkové písmo je více používáno v knižních publikacích.

Vyhýbejte se používání fantasy a nestandardních písem pro použití na webu. S velkou pravděpodobností většina návštěvníků Vašeho webu nebude mít dané písmo nainstalováno na svých počítačích a tím pádem se nebude korektně zobrazovat.

Nepoužívejte příliš mnoho druhů písma v jedné propagaci. Platí totiž, že méně je někdy více.

Čím více druhů písma používáte, tím více je text nepřehledný.
Pokud však chcete vytvořit „bláznivou“ reklamu, fantazii se meze nekladou.

Velikost písma by měla odpovídat důležitosti sdělení či zvýraznění určité části textu (např. titulky, upozornění atp.).
Vyhýbejte se však menšímu písmu než 6 bodů, je již jen těžko čitelné.

Ukázky velikosti písma:

5 bodů: Ukázka práce s textem

6 bodů: Ukázka práce s textem

7 bodů: Ukázka práce s textem

8 bodů: Ukázka práce s textem

10 bodů: Ukázka práce s textem

12 bodů: Ukázka práce s textem

16 bodů: Ukázka práce s textem

20 bodů: Ukázka práce s textem

24 bodů: Ukázka práce s textem

Korektury textu

Pokud již obdržíte náhledové soubory obsahující text, je potřeba udělat korekturu.

Korektura se může dělat dvěma způsoby:

1. papírovou formou

Zde je nutné znát korekturní znaménka a jejich použití (musí je znát i grafik, což bohužel nebývá pravidlem)

2. elektronickou formou

Používá se především program Acrobat Reader. Je to rychlejší a snadnější varianta.

Pro obě varianty platí, že je nutné vyznačit korektury přehledně a srozumitelně, aby grafik posléze nemusel sáhodlouze přemýšlet, jak má korekturní opravu provést.

Textová korektura se může provádět i několikrát, především pokud v prvních korekturách bylo mnoho změn, které zapříčinily nové zalomení textu.

Vždy je dobré předávat do studia texty, které jsou již po první, tzv. autorské korektuře, a jsou češtinou správné.

Ukázka elektronické korektury v souboru PDF

Comment & Markup

Sticky Note Text Edits

QuikRead® CRP

QuikRead® CRP to proste badanie ilościowego określenia białka ostrej fazy (CRP).

CRP jest białkiem ostrej fazy obecnym w niskim stężeniu u zdrowych osob. Wzrost stężenia CRP związany jest z zakażeniem wirusowym, podczas gdy infekcja wirusowa w większości przypadków ma niewielki wpływ lub nie powoduje żadnych zmian. W uzupełnieniu do klinicznych obserwacji, określenie CRP może być użyte jako podstawowe narzędzie do rozróżnienia pomiędzy bakteryjną i wirusową infekcją. Monitorowanie poziomu CRP jest również obiektywną informacją do oceny odpowiedzi pacjenta na leczenie, ponieważ poziom CRP szybko obniża się jako wynik skutecznej terapii. Kiedy badanie CRP jest przeprowadzane przy pacjencie, wynik badania będzie gotowy do czasu zakończenia wizyty i może skutecznie wskazać potrzebę użycia antybiotyków.

QuikRead składa się z małego urządzenia i gotowego zestawu, który jest przeznaczony do natychmiastowego użycia i stwierdzenia wyniku badania. Zestaw ten jest specjalnie zaprojektowany do użycia w podstawowej opiece zdrowotnej.

Pomoc klientom

- Cena urządzenia obejmuje szkolenie lekarza i pielęgniarki w przychodni
- Możliwość aktualizacji software
- Fachowy serwis informacyjny
- Dostawa zestawów do badań do przychodni
- Urządzenie zastępcze przez okres ewentualnego serwisowania
- Możliwość podłączenia do sieci LIS/NIS

Pomoc techniczna

lek.wet. Roman Henner – konsultant na Polskę
+48 602 435 139
henner@oriondiagnostica.pl

Produkt

Produkt	Nr kat.
QuikRead® 101 (bez dozownika)	06078
QuikRead® CRP Kit&Capil (kufewy wstępnie napełnione)	134191
QuikRead® Control (materiał kontrolny)	68296

QuikRead to rejestrowany znak towarowy spółki Orion Diagnostica Oy.

Lístek s poznámk5/12/11 8:38:11 A

Roman Henner Options

również

To takie proste!

Odczytaj kartę.

Dodaj 20 µl krwi do kufewy z buforem.

Pomiarowanie blanku. Dodaj odgrynnik poprzez naciśnięcie wewnętrznej części włoka.

Włók kufewy z buforem do komory pomiarowej. Wynik CRP wyświetlacz pokaże się do 1 minuty.

ORION DIAGNOSTICA

Orion Diagnostica Oy, Finland

siedziba w RC: Orion Diagnostica – Oddział Osoby Zagranicznej
(przedstawicielstwo dla Republiki Czeskiej, Republiki Słowackiej, Rzeczypospolitej Polskiej, Węgier)
Bělohorská 57, 169 00 Praha 6, Tel. +48 602 435 139, Faks: +420 233 350 532

Přehled korekturních znamének pro papírovou formu

Zdroj: <http://cupress.cuni.cz>

I. Znaménka pro výměnu, vypuštění a vsunutí

Výměnu jednoho písmene za jiné vyznačíme tím způsobem, že chybné písmeno v textu přetřhneme svislou čarou (popřípadě doplníme vlaječkou) a totéž znaménko opakujeme na okraji otisku. Vpravo vedle něho napíšeme písmeny správné. Je-li v jedné řádce více oprav, použijeme různých znamének, které opakujeme na okraji otisku ve stejném pořadí jako v textu. Totéž znaménko se nesmí opakovat v pěti následujících řádcích. Tuto zásadu nelze dodržet při velkém počtu chyb.

Slitky ff, fi, fl značíme znaménkem pro výměnu dvou nesprávných písmen a na okraji otisku vyznačíme uvedeným způsobem s obloučkem nahoře, anebo dole. V sazbě cizích řečí se setkáme se skupinou těchto písmen: fff, ffi, ffi. Slitek je vždy u poslední dvojice. Je-li vysazen slitek ff (fi, fl), ačkoli být vysazen nemá, značíme jej jako výměnu nesprávného písmene a na okraji vyznačíme oddělení obou písmen svislou čárkou.

Poškozená písmena opravujeme stejně jako písmena chybná (a na okraji otisku je jednou podtrhneme).

Cizí písmena, tj. písmena z jiného typu, opravujeme též jako písmena chybná (a na okraji otisku je podtrhneme dvakrát). Vyskytuje-li se cizí písmeno v linotypové (řádkové) sazbě v několika řádcích, vyznačíme je v otisku podtržením křížkem a na okraji řádky vodorovnou čarou s křížkem. Nečekáme, až dočteme sloupec, a okamžitě upozorníme na chybu vedoucího korektorního.

Chybějící písmena, je-li uprostřed slova mezi **ř**a, vyznačíme tak, že přetrhneme písmeno před mezerou i za ní, spojíme je vodorovnou čarou a na okraji otisku se napíší společně s chybějícím písmenem. Není-li ve slově mezera, přetrhneme buď písmeno před chybějícím písmenem, nebo za ním a na okraji je napíšeme společně.

Písmena blokována opravujeme jako písmena chybná. (Blokujeme, je-li nečitelný rukopis.) U linotypové sazby, kde je blokování jednotlivých písmen vyloučeno, používáme výrazné znaky, např. ??? M M M M apod.

Výměnu malého písmene za velké nebo opačně značíme jako chybné písmeno. (Ve státech RVHP používajících azbuku se ještě píše dvě čárky nad písmenem, má-li být malé, a pod ním, má-li být velké.)

Dvě nebo více chybných písmen vyznačíme tak, že přetrhneme vísloou čarou první a poslední chybné písmeno, spojíme vodorovnou čarou a na okraji otisku vpravo od znaménka napíšeme správně.

Přebytečná písmena nebo *nebo* slova přetrhneme podobně a na okraji otisku vedle znaménka přepíšeme deletur **ъ**. Můžeme použít znamének **п u h a w n u**

Celý odstavec nebo *více chybných řádek* přetrhneme obálkovitě a na okraji otisku přepíšeme znaménko deletur. (Ve státech RVHP písíci azbukou se používá **Q**, aby nedošlo k záměně znaménka deletur s я.)

~~*Přebytečná písmena* nebo *slova* přetrhneme podobně a na okraji otisku vedle znaménka přepíšeme znaménko deletur (). Celý odstavec nebo více chybných řádek přetrhneme obálkovitě a~~

Chybí-li slovo nebo několik *v* použijeme některých znamének pro vsuvku. Na okraji otisku vpravo od znaménka napíšeme chybějící slovo nebo několik slov. (Platí též pro chybějící interpunkci.) Chybí-li věta nebo celý odstavec, nevypisujeme text. Na otisku uvedeme však stránku rukopisu. (Např. Viz rkp. 24.) Chybějící text označíme v rukopise nejlépe barevnou tužkou. [Další znaménka **† ^ A ∇ V * #**]

Spojovník (spojovací čárku) uprostřed slova a rozdělovací znaménko (divis) značíme buď znaménkem pro vsuvku, nebo jako chybějící písmeno (je-li ve slově mezera). Není-li ve slově mezera, značíme znaménkem pro výměnu.

Pomlčka značíme stejně jako spojovník, ale od předcházejícího i následujícího písmene ji oddělujeme mezerou a záměnou divisu a pomlčky se často chybuje.

Chybí-li jedna řádka nebo několik řádek, použijeme některého z uvedených znamének Vedle něho na okraji otisku napíšeme chybějící text nebo

Chybí-li obrázek, tabulka nebo schéma apod., lze použít některého z uvedených znamének s doplněním čísla obrázku, tabulky, schématu apod.

2. Znaménka pro různé změny v sazbě a umístění exponentů a indexů

Přehozená písmena, slábky nebo slova opravujeme tzv. znaménky přestavěcími. Není-li vyznačení těmito znaménky srozumitelné, použijeme znaménka jako pro dvě chybná písmena vedle sebe.

Nesprávný slovosled korigujeme tak, že očíslováme slova ³ ² ¹ jednotlivá ve správném pořadí a na okraji otisku čísla opakujeme.

Je-li slovosled porušen jen jedním slovem, které je na řádce druhé, používáme znaménka, které vpisujeme do textu a opakujeme na okraji otisku.

jehož šipka značí správné umístění.

Dvě přehozené řádky označíme na okraji znaménkem,
 3 — následovat.

2 — čarami a očíslováme je ve správném pořadí, v jakém mají

1 — Přeházené řádky označíme na jejich okraji vodorovnými

Chybnou zarážku vyznačíme uvedeným znaménkem bez slovního vysvětlení.

Zapomenutou zarážku nebo posunutí textu vpravo nebo vlevo opravíme znaménkem, jehož kolmé čáry značí, kam má být vyčnívající část řádky posunuta.

Posunutí řádky nahoru nebo dolů naznačíme znaménkem, jehož vodorovné čáry určují, jak se má text posunout.

Exponenty a indexy vyznačíme následujícími znaménky:
 exponent prvního stupně ; index prvního stupně ;
 exponent druhého stupně ; index druhého stupně

3. Znaménka pro změnu mezer

Typografická pravidla vyžadují, aby mezery mezi slovy byly stejné.

Jsou-li mezery mezi slovy stejné, používáme znamének pro zúžení nebo rozšíření mezer. (V některých státech RVHP se používá znaménka pro vyrovnání několika nestejných mezer v řádce.)

Chybí-li mezera mezi dvěma slovy, použijeme tohoto znaménka. (V mnohých našich tiskárnách je rozšířen — hlavně u linotypové sazby — tento způsob yznačování.)

Nemá-li být mezera mezi slovy (např. pracovní právní) nebo mezi písmeny, použijeme uvedeného znaménka.

Je-li ve slově (např. vědecko-technický) rozdělovací znaménko, které tam být nemá, opravíme je znaménkem, jež můžeme též použít, je-li uprostřed slova o jedno písmeno více.

Zmenšení mezery mezi řádky naznačíme znaménkem skládajícím se z vodorovné čáry a uzavřeného obloučku.

Protože se znaménko umísťuje k okraji sazby, není třeba je opakovat na okraji otisku. Vedle znaménka lze uvést, o kolik se má mezera zmenšit.

Zvětšení mezery mezi řádky naznačíme znaménkem obdobným, skládajícím se opět z vodorovné čáry, ale otevřeného obloučku. Znaménko není třeba opakovat na okraji otisku. U znaménka lze uvést, o kolik se má mezera zvětšit.

Zrušení mezery mezi řádky vyznačíme znaménkem

4. Znaménka pro odstavec, zvýraznění nebo změnu písma

Titul, který má být umístěn na střed samostatného řádku, se vyznačí znaménkem

Odstavec značíme znaménkem , u kterého uvedeme, jak má být velká zarážka. (Státy RVHP píšící azbukou používají pro odstavce znaménka)

Zrušení odstavce vyznačíme znaménkem , které spojí poslední slovo prvního odstavce s prvním slovem odstavce dalšího.

obyc. Slova vysázená jiným typem písma zatrhneme skobovitě a do znaménka na okraji otisku napíšeme, jakým typem mají být vysázena. Toto znaménko doplňuje používaný způsob vyznačování:

 prostrkaně

 zrušit prostrkání

 polotučně

 tučně

 kurzívou

 polotučnou kurzívou

 tučnou kurzívou

5. Znaménka pro opravu technických nedostatků sazby

Písmeno nebo slovo ležící obráceně v textu podtrhneme a na okraji otisku doplníme vodorovnou čárku značící podtržení znaménkem vertatur . (Ve státech RVHP píšících azbukou nahrazují znaménko vertatur znaménkem)

Otočenou celou řádku označíme vodorovnou čárkou na okraji otisku

 Vyrovnání kraje sazby značíme dvěma svislými čarami u těch řádek, které mají být vyrovnány.

 Vyrovnání jedné řádky značíme šipkou.

Nerovné řádky, posunuté nahoru nebo dolů (nedrží účaří), značíme v textu i na okraji dvěma vodorovnými čarami.

Řeku, tj. souběžné mezery mezi slovy nejméně u tří řádek pod sebou, značíme znaménkem . Řeku lze odstranit zmenšením nebo zvětšením mezer mezi slovy v některé řádce, nebo změnou slovosledu.

Hrotky, tj. výplňky mezi slovy, které tisknou, vyznačíme tímto znaménkem, které opakujeme na okraji otisku v účaří řádky.

Slabá nebo silná místa na otisku zakroužkujeme.

4. Příprava obrazových podkladů

Obrazovým podkladem se především rozumí jakákoliv fotografie, ať v analogové či elektronické formě, kresba, ale například i již vytištěná fotografie, kterou chceme opět reprodukovat.

Jak obrázky získat?

Máme několik možností, jak získat požadovaný obrázek pro Vaši reklamu.

1. obrázek si sami nafotíte, či namalujete
2. využijete již hotové ilustrace, které jsou součástí některých programů (tzv. kliparty)
3. využijete služby některé z fotobank, které nabízejí nepřeborné množství fotek či ilustrací (nevýhodou je, že se za ně musí platit a to někdy i v řádech tisíců korun)

Obrázky podle jejich datové podoby dělíme do dvou skupin

1. analogová

To jsou taková data, která byla přímo nakreslena například na papír (obrázek, ilustrace) nebo byla pořízena analogovým fotoaparátem na negativ či diapozitiv.

Zde je nutné pro použití v grafickém studiu tento obrázek převést do digitální podoby pomocí skeneru.

Skenování můžete provést samy, pokud k tomu máme vhodný skener a dovednosti.

Lepší je však nechat skenování na studiu, kde mají větší zkušenosti se správným nastavením skeneru a především mívají skenery mnohem kvalitnější než jsou běžné kancelářské.

Pokud však z jakýchkoliv důvodů potřebujete skenovat obrázek samy (z časových důvodů, nemožnosti zaslání podkladů do studia), platí všeobecně tyto zásady pro nastavení skeneru:

Minimální rozlišení rastrových obrázků musí být 300 DPI při konečné velikosti použití obrázku 1:1. To znamená, že pokud skenujete fotografii ve velikosti 9 x 13 cm, ale výsledná velikost pro použití má být 25 x 36 cm je nutné již při skenování nastavit správné zvětšení v tomto případě na cca 280%. Při dodatečném zvětšování dat v elektronické podobě dochází k většímu snížení kvality než při skenování.

2. digitální (elektronická)

To jsou taková data, která již v minulosti byla z analogové podoby převedena do digitální nebo byla přímo pořízena v elektronické podobě např. digitálním fotoaparátem.

Rastrové versus vektorové obrázky

Rozeznáváme dva typy obrázků podle jejich ukládání na počítači:

1. rastrové (bitmapové)

V rastrové grafice je celý obrázek popsán pomocí jednotlivých barevných bodů (pixelů). Body jsou uspořádány do mřížky. Každý bod má určen svou přesnou polohu a barvu (např. RGB). Tento způsob popisu obrázků používá např. monitor nebo digitální fotoaparát.

Kvalitu obrázku ovlivňuje především rozlišení a barevná hloubka.

Pokud se obrázek zobrazuje na monitoru, stačí rozlišení 72 DPI, pro tisk je potřeba 300 DPI.

PPI - BODY OBRAZU NA PALEC (PIXELS PER INCH - PPI) 6 megapixelový (6 MPix) fotoaparát má obraz složený z 2 000 x 3 000 pixelů. Pokud vytiskneme takovou 6 MPix fotografii na papír velikosti 9 x 13 cm dá se jednoduše spočítat, že na 1 cm fotografie připadne asi

225 pixelů. Neboli hustota, s jakou se obraz tiskne, je 225 pixelů na cm. V tiskové praxi se z historických důvodů nepoužívá jako jednotka délky centimetr ale palec (inch), přičemž 1 palec je 2,54 cm. Hustota tisku potom v našem příkladě vychází kolem 570 pixelů na palec = Pixel per Inch = PPI.

DPI - TISKOVÉ BODY NA PALEC (DOTS PER INCH - DPI) Tiskárny nedokáží vytisknout jeden pixel libovolné barvy. Aby barevně vytiskly jeden pixel, musí jeho barvu namíchat z několika bodů (Dots) svých barevných inkoustů (obvykle 4 nebo 6 barev - viz CMYK). Jeden pixel obrazu se tak rozpadne na několik inkoustových tiskových bodů (Dots). Tiskový bod tak musí být menší, než je pixel obrazu, aby bylo možné barvu pixelu namíchat. Procesu míchání (skládání) barev se říká rozklad (Dithering). Dots per Inch (DPI) není tak nic jiného, než s jakou hustotou je tiskárna schopná tisknout body na papír. DPI musí být vždy větší než PPI, aby tiskárna měla dostatečnou rezervu na vytvoření každého barevného pixelu z několika tiskových bodů.

Nevýhody rastrové grafiky

1. velké nároky na zdroje

Při vysokém rozlišení a barevné hloubce velikost obrázku dosahuje i několika desítek megabytů, což zvyšuje náročnost na paměť počítače a je náročnější na odesílání dat.

2. změna velikosti

Zvětšování nebo zmenšování vede ke zhoršení obrazové kvality obrázku. Zvětšování obrázku je možné jen v omezené míře, neboť při větším zvětšení je na výsledku již patrný rastr a dochází k celkové neostrosti obrázku.

Nejběžněji používané formáty pro ukládání rastrové grafiky

Používané formáty souborů rozlišujeme jako nekomprimované a komprimované, komprimované pak na formáty s bezztrátovou či ztrátovou kompresí:

BMP (Nekomprimovaný formát, čitelný na většině počítačů v mnoha aplikacích).

GIF (Nekomprimovaný formát, čitelný na většině počítačů v mnoha aplikacích, používá se především pro ukládání písmenek, pro webové prezentace. Nevýhodou je pouze 256 odstínů barev).

JPEG (Komprimovaný formát se ztrátovou kompresí, čitelný na většině počítačů v mnoha aplikacích, nejčastější formát používaný pro přenášení a ukládání fotografií).

PNG (Grafický formát určený pro bezztrátovou kompresi rastrové grafiky. Byl vyvinut jako zdokonalení a náhrada formátu GIF. Nemá jako GIF omezení na maximální počet 256 odstínů barev. PNG tedy do jisté míry nahrazuje GIF, nabízí více barev a lepší kompresi. Používá se především pro webové aplikace.)

TIFF (Jeden ze základních formátů pro ukládání rastrových obrázků v nejvyšší kvalitě. Má možnost využívat LZW kompresi, bezztrátovou datovou kompresní techniku pro redukci velikosti souboru. Umožňuje ukládat obrázky s více vrstvami. Je náročnější na objem dat.).

PSD (Nekomprimovaný formát, umožňuje ukládat obrázky s více vrstvami. Je velmi náročný na objem dat.).

2. vektorové

Vektorový obrázek je složen ze základních geometrických útvarů jako jsou body, přímky, křivky a mnohoúhelníky.

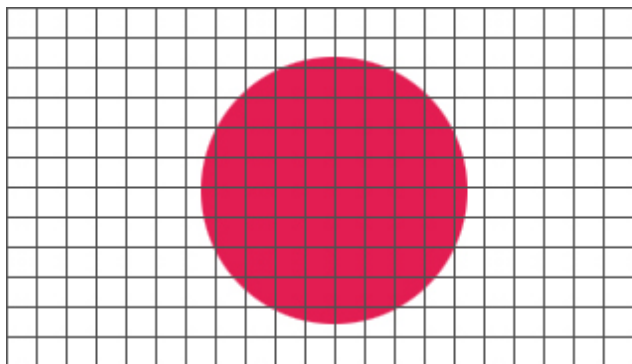
Vektorová grafika se používá zejména pro počítačovou sazbu, tvorbu ilustrací, diagramů a počítačových animací. Pro práci s vektorovou grafikou se používají nejčastěji programy Adobe Illustrator nebo CorelDraw.

Výhody vektorové grafiky

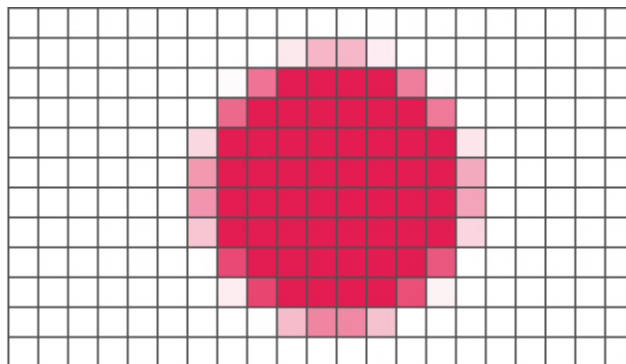
1. Je možné libovolné zmenšování nebo zvětšování obrázku bez ztráty kvality
2. Je možné pracovat s každým objektem v obrázku odděleně
3. Výsledná paměťová náročnost obrázku je obvykle mnohem menší než u rastrové grafiky.

Nevýhody vektorové grafiky

1. Oproti rastrové grafice je zpravidla složitější pořízení obrázku (je potřeba jej vytvořit v příslušném programu).
2. Překročí-li složitost grafického objektu určitou mez, začne být vektorová grafika náročnější na operační paměť a procesor než grafika rastrová (příkladem jsou třeba mapy).

Vektorový obrázek při velkém zvětšení

Rastrový obrázek při velkém zvětšení

Zapamatujte si, že i s nekvalitní fotkou (pokud se jedná především o barevnost či případné retuše) lze pracovat. Pokud však má Vaše fotografie špatnou kompozici nebo malé rozlišení je téměř vždy nemožné takovouto fotku použít.

Barevný prostor RGB/CMYK/Pantone

Barvy dnes představují nepostradatelný prvek většiny tištěných materiálů. V řadě případů jsou nositeli základních informací, které se mají klientům sdělit. Jejich správná reprodukce je proto velmi důležitá.

V celém procesu předtiskové přípravy a tisku je právě proto oblast správné reprodukce barev nejobtížnější a nejnáročnější na kvalitní technické vybavení a praktické zkušenosti. Základem všech možných komplikací je již fakt, že jednotlivá zařízení používaná k předtiskové přípravě a tisku materiálů (fotoaparát, skener, monitor, náhledová barevná tiskárna a tiskařský stroj) jsou schopna zobrazit nebo zachytit různé barevné rozsahy, tzv. gamut barev. Laika pak může nemile překvapit, že některé barvy zobrazených na monitoru nelze při běžném tisku (např. na ofsetové tiskárně) vytisknout.

Kromě různých barevných rozsahů pracují navíc jednotlivá zařízení se zcela odlišnými barevnými modely, při jejichž konverzi může docházet k barevným posunům.

Pro popis barev se běžně používají dva základní modely, které vycházejí z různého principu zpracování světla. **Vytištěné barvy světlo odrážejí, barvy zobrazené na monitoru počítače barvy vyzařují.**

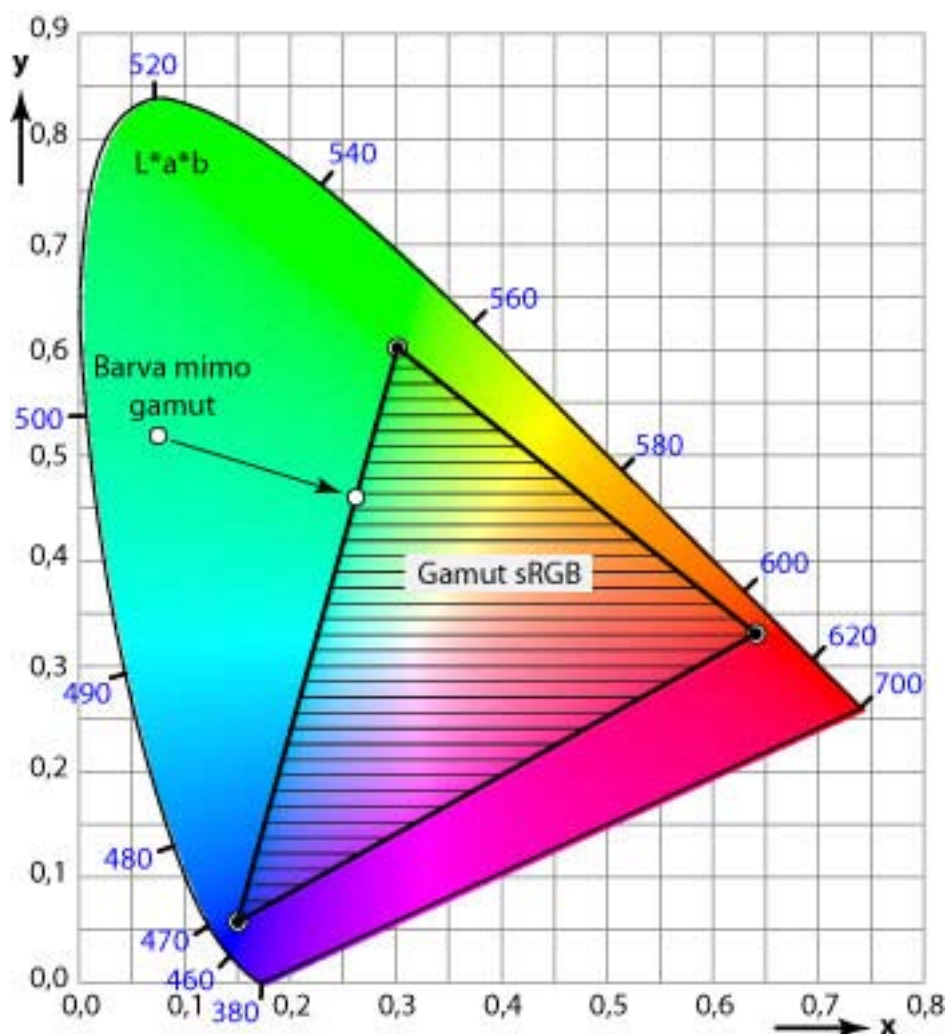
RGB (Red - Green - Blue)

Termínem barevný prostor je myšlen rozsah všech barev, které je zařízení schopno zaznamenat/vytvořit. Pro zařízení pracující například na principu tří barev RGB je jeho barevný prostor určen trojúhelníkem uvnitř chromatického diagramu, který schematicky vyjadřuje všechny barvy rozpoznatelné okem. Vrcholy trojúhelníka jsou definovány primárními RGB barvami použitými v daném zařízení. Barvy které leží vně tohoto trojúhelníka nemohou být daným zařízením za žádných okolností snímány/reprodukovány - jsou mimo barevný rozsah, mimo gamut a budou nahrazeny barvou nejbližší z okraje trojúhelníka.

Barevný prostor RGB se používá především při zobrazování na monitorech a projektorech. Také digitální fotoaparáty snímají obrázky v RGB.

Pokud budete používat obrázky pouze pro digitální prezentaci je vhodné je ponechat v tomto barevném režimu.

Důležité je si uvědomit, že zobrazení barev na každém monitoru může být odlišné, i když používají stejný barevný režim. Záleží na kvalitě monitoru, jeho zobrazovacích možnostech, na kalibraci i na okolních světelných podmínkách. Neznamena to tedy, že to co vidíte na svém monitoru bude odpovídat zobrazení na monitoru u grafika.

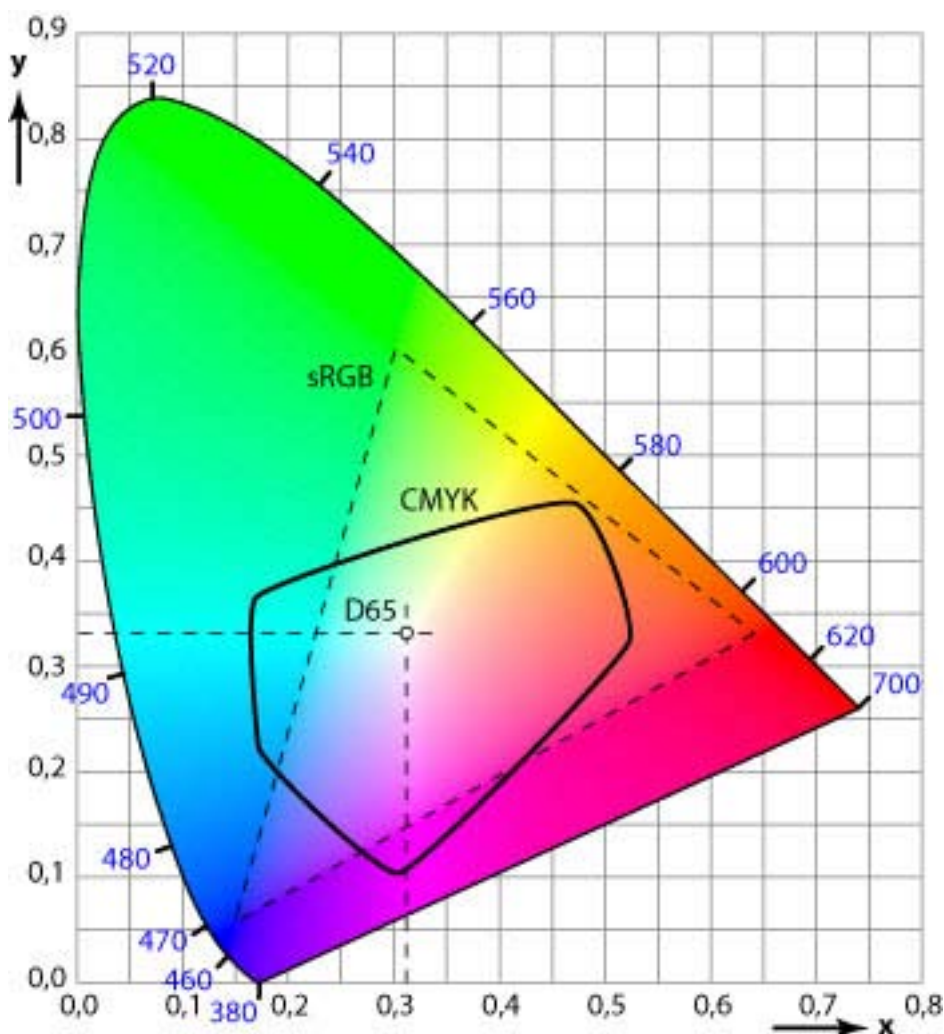
CMYK (Cyan - Magenta - Yellow - Black)

Při komerčním tisku výsledný vytištěný barevný obraz barvu odráží - tento model je nazýván **CMYK**, podle čtyř použitých barev, kterými se tvoří všechny ostatní barevné kombinace. Jedná se o barvu azurovou (**C**yan), purpurovou (**M**agenta), žlutou (**Y**ellow) a černou (**K**black). Barvy jsou v modelu CMYK vytvářeny subtraktivně, tj. odečítáním od bílé - není-li použita žádná barva, je místo „bílá“, resp. má barvu podkladu. Použijí-li se všechny základní barvy, které představuje azurová, purpurová a žlutá (tedy pouze CMY), měla by se vytvořit černá. Avšak vzhledem k tomu, že tiskový proces není dokonalý (např. s ohledem na použitou tiskovou barvu a řadu dalších faktorů), nepředstavuje kombinace tří základních barev CMY černou, ale „špinavě hnědou“. Proto se při tisku používá černá barva přímo a černé plochy jsou pak opravdu černé a stíny jsou správně vykreslené.

Před tiskem RGB obrázku je tedy nutné ho převést do barevného prostoru (režimu) CMYK. Barevný prostor CMYK nepokrývá celou část barevného spektra, určitou část barevného spektra tedy zařízení pracující ve CMYKu není schopno zobrazit. To je patrné z následujícího srovnání barevného spektra RGB a CMYK. Výsledný CMYK obrázek proto bude vypadat mírně jinak, obvykle utrpí syté barvy červené, zelené a modré.

Mícháním jednotlivých CMYK složek mezi sebou dosáhneme různých barev a odstínů, to je patrné i z obrázku níže.

Například smícháním Cyan + Yellow dostaneme barvu zelenou.

Pantone

Pantone je celosvětově uznávaným a definovaným standardem pro barevnou škálu používanou i při tisku. V tomto barevném systému je každé barvě a jejímu odstínu přiřazeno číslo a přesné složení této barvy.

Jelikož nelze některé barvy prostým smícháním barev modelu CMYK vytisknout, používají se přímé barvy, které jsou tištěny přímo barvami dodávanými jejich výrobcí (dají se také podle originálních receptur namíchat přímo v tiskárně). Tímto způsobem se pak tisknou především zářivé barvy, stříbrná, zlatá aj. Výrobci těchto barev dodávají i vzorníky, kde lze najít všechny tyto barvy i na různých typech papíru (křídový, ofsetový).

Využívá se pro dosažení přesné barevnosti při tisku.

5. Datová média vhodná pro předání podkladů

CD, DVD, flash disk, e-mail, úschovny, FTP.

Jak dostat podklady do grafického studia?

Pokud máte všechny data připravena pro předání, začnete řešit jak je do studia dostat. Především záleží na tom, jak jsou data objemná.

Jak zjistit velikost souboru?

Pokud si označíte příslušný soubor, máte možnost získat informace o jeho velikosti (v systému Windows označíte soubor pravým tlačítkem na myši a poté zadáte vlastnosti).

Zde mimo jiné získáte přesnou informaci o velikosti souboru.

To samé platí nejen pro konkrétní soubor, ale i pro celou složku.

Zaslání dat pomocí připojeného počítače k internetu

Poslání dat e-mailem

Pokud budete předávat data v řádech kilobytů (KB) až megabytů (MB) nejspíše použijete e-mail (zde pozor pouze na to, že některé mailové schránky mají nastavené omezení velikosti příjmu dat).

Poslání dat přes úschovnu

Tento způsob předání dat je vhodný pro větší objem dat (řádově do 100 MB).

Na webu najdete několik firem, které nabízejí (většinou zdarma) uložení dat s následnou možností vyzvednutí. U některých musíte být zaregistrovaní, u jiných to vyžadováno není.

Příklady:

www.uschovna.cz

www.ulozto.cz

Uložení dat na FTP server

Některá DTP studia mají FTP server (File Transfer Protocol), na který je možno ukládat data. Využívá se především pro předání objemnějších dat i v řádech stovek MB.

Pro přístup k FTP serveru se používá FTP klient, který díky grafickému a přehlednému prostředí nevyžaduje znalosti FTP protokolu. FTP klientů je celá řada, například Total Commander či Internet Explorer.

Pro přístup na FTP server musíte znát jméno FTP serveru, jméno a heslo. Tyto údaje Vám musí poskytnout majitel FTP serveru.

Zaslání dat jiným způsobem

Vypálení na CD či DVD, uložení na flashdisk

Tento způsob předání dat je vhodný pro větší objem dat (do 700 MB CD, do 4,7 GB DVD, i několik GB na flashdisk-záleží na konkrétní kapacitě).

Nevýhodou je, že tyto data musíte následně dopravit osobně, nebo jinak (pošta, kurýr), přímo do studia.

Pokud předáváte data do studia, je vhodné všechny soubory přehledně označit tak, aby grafik nemusel přemýšlet, který soubor k čemu patří.

Zvláště pak u větších projektů jako jsou brožury, katalogy a jiné, je potřeba soubory dělit do složek podle stránek nebo témat. V každé složce by pak měla být kompletní data.

6. Tištěná propagace

Základní dělení nepoužívanějších tiskových technik

1. OFSETOVÝ TISK

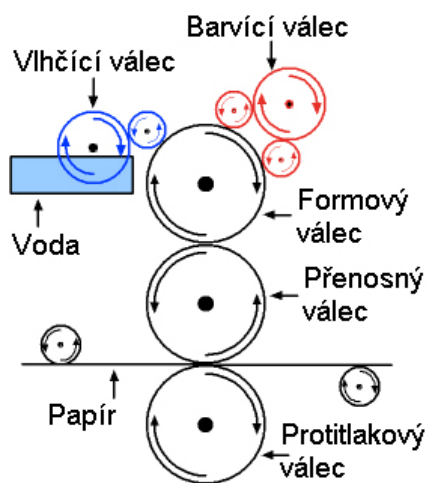
Nejpoužívanější tisková technika v současné době. Jde o nepřímý tisk z plochy, protože z tiskové formy se nejprve tiskne na pryž potažený válec a z něho teprve na papír. Využívá se především na tisk letáků, brožur, katalogů, vizitek, dopisních papírů a dalších tiskovin. Rozdělujeme jej na dva druhy: **plochý**, kde se tiskne na jednotlivé archy papíru, a **rotační**, kde se tiskne na papír v roly (používá se u větších nákladů, především katalogů).

Archový ofsetový stroj

Rotační ofsetový stroj

Výhody ofsetového tisku

1. hlavní výhodou je velké množství tiskáren disponující touto technikou a tím i větší výběr pro Vás jako objednavatel, zvolit tu nejvhodnější
2. vysoká kvalita tisku
3. velký výběr a možnosti potiskovaného materiálu
4. lze tisknout i přímé (Pantone) barvy

Nevýhody ofsetového tisku

1. Jednou ze základních nevýhod je fixní cena tiskových forem a přípravy stroje, proto se vyplatí pro vyšší náklady (u letáku A4, oboustranně barevného to je cca 1000 ks a výše).
2. Další je maximální síla potiskovaného materiálu, která je cca do 1 mm (liší se dle typu stroje).
3. Delší termíny zpracování zakázky (v řádech dnů).

2. SÍTOTISK

Princip tisku spočívá v protlačování barvy přes prostupná místa šablony (síta) na průtiskový materiál.

Sítotiskovou technologií lze potiskovat všechny běžné druhy materiálů včetně kovu, kůže, papíru, dřeva, skla, keramiky, samozřejmě jsou umělé hmoty a textil.

Používá se především na potisk igelitových tašek, PVC samolepek, dárkových předmětů (trika, nafukovací balonky...), lakování, UV lakování i parciální (viz. zušlechťení tiskovin).

Výhody sítotisku

1. Jednoznačnou výhodou sítotisku je naprostá barevná stálost a trvanlivost potisku. Aplikace sítotiskové technologie přímo na textilní materiál je obecně nejtrvanlivější a nej kvalitnější volbou potisku.
2. Lze potiskovat velké množství různých materiálů i v nižších nákladech (řádově i stovky kusů).
3. Možnost použití netradičních barev (fosforeskujících) a laků (s parfémem).

Nevýhody sítotisku

1. Hlavní nevýhodou je nízké rozlišení potisku, nelze tisknout přechody a proto není vhodný pro tisk fotografií.
2. Omezený soutisk jednotlivých barev.

Velkoformátový sítotiskový poloautomat

3. DIGITÁLNÍ TISK

Digitálním tiskem se rozumí tiskové způsoby, které umožňují bez dalšího mezikroku vytvořit tiskoviny již od jednoho kusu přímo z počítače.

Digitální tisk laserový

Jedná se o běžné kancelářské tiskárny, ale i o velké produkční stroje, barevné i černobílé. Používá se především pro tisk v menších nákladech jako jsou vizitky, letáky, brožury, knihy atp.

Výhody

1. Možnost tisku již od jednoho kusu.
2. Rychlost, tisk můžete mít na počkání.
3. Nízká cena při menším počtu výtisků, oproti ofsetovému tisku.
4. Méně náročná předtisková příprava než pro tisk ofsetový (můžeme tisknout i v RGB).

Nevýhody

1. Stále ještě nižší kvalita oproti ofsetovému tisku, především při tisku ploch a jemných detailů. To platí především pro méně kvalitní digitální tiskárny.
2. Problematický potisk strukturovaných papírů.
3. Maximální velikost tisku je omezena na rozměr SRA3 tj. 320 x 450 mm.

Digitální tisk velkoformátový

Jedná se o tisk na plotrech většinou z role, pomocí inkoustů na různé materiály. Využívá se především pro tisk samolepek, billboardů, bannerů, cedulí, vlajek ap. Je mnoho typů těchto zařízení s různými typy inkoustů, které mohou být i UV stabilní a umí i následný tvarový ořez. V dnešní době jsou na trhu stroje, které dovedou i přímý potisk PVC desek či jiných materiálů (sklo, keramika, dřevo).

Výhody

1. Možnost tisku již od jednoho kusu.
2. Rychlost, tisk můžete mít na počkání.
3. Nízká cena při menším počtu výtisků, oproti sítotisku.
4. Velikost tisku je omezena pouze maximální šíří stroje (i přes 2,5 m), délka je omezena pouze návinem materiálu na roly (i několik desítek metrů).
5. Velká škála potiskovatelných materiálů.

Nevýhody

1. Není vhodný pro velké množství tisku.
2. Kvalita tisku na některých strojích je nižší díky menšímu rozlišení.

Základní dělení velikostí papíru

Formáty papíru vycházejí z normy ISO 216.

Označení formátu sestává z písmene následovaného číslem, např. A4. Standardy definují tři nejdůležitější řady formátů: A, B, C. Z nich je řada A základní; řada B je rozšiřující, pro případy, kdy formáty řady A nevyhovují; řada C je navržena pro obálky.

Formátová řada A

Základním formátem je A0, který je definován svou plochou, která je přesně 1 m² (před uvedeným zaokrouhlením). Další formáty této řady (A1, A2, A3, ...) vznikají postupným půlením delší strany.

Další ISO standardy definují tzv. hrubé formáty řady RA a SRA pro neoříznutý papír. Tyto formáty jsou jen nepatrně větší než odpovídající A formáty.

Např.:

A2: 430 x 610 mm nebo 440 x 620 mm

SRA3: 320 x 450 mm je často používaný formát v digitálním tisku.

Formátová řada B

Formáty řady B mají rozměry dané geometrickým průměrem rozměrů stejného a nejbližšího většího formátu řady A (např. formát B2 je průměrem formátů A2 a A1).

Formátová řada C

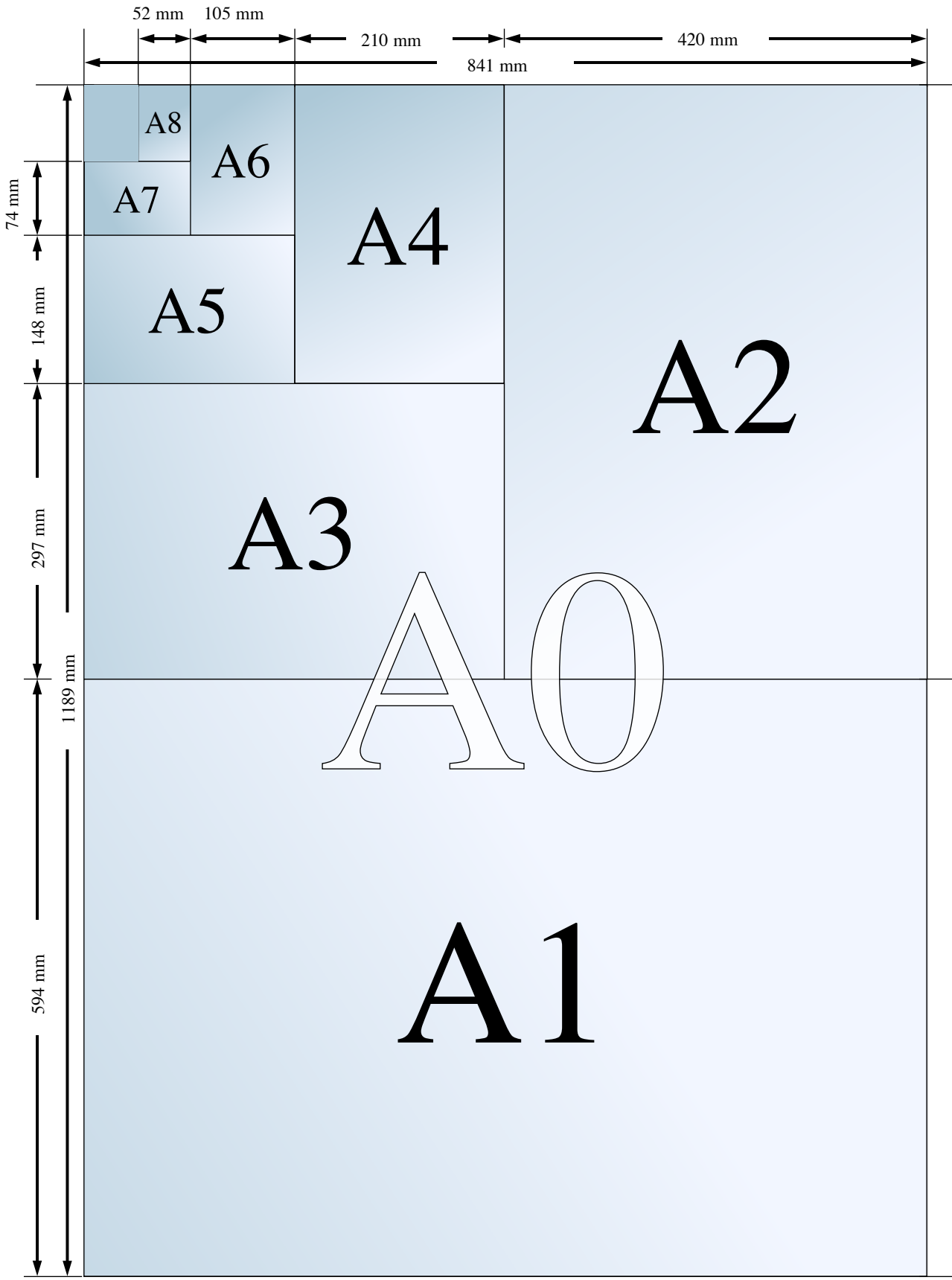
Obdobně jsou formáty řady C dány geometrickým průměrem rozměrů příslušných formátů řad A a B (např. formát C4 je průměrem formátů A4 a B4). Formáty řady C se používají hlavně pro obálky, neboť jsou vždy o něco málo větší než odpovídající formát řady A (např. papír formátu A4 se vejde do obálky formátu C4).

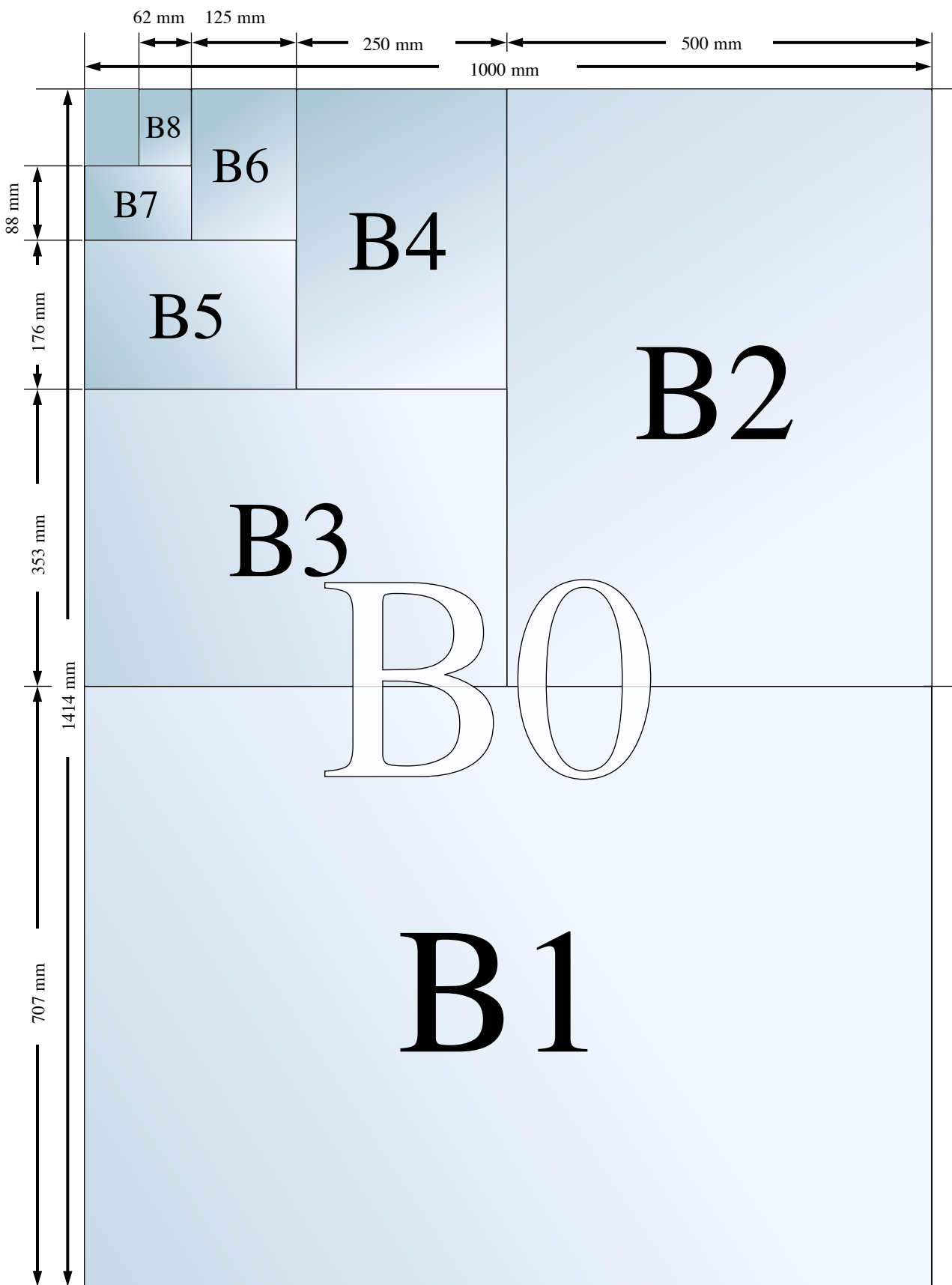
Formáty obálek jsou:

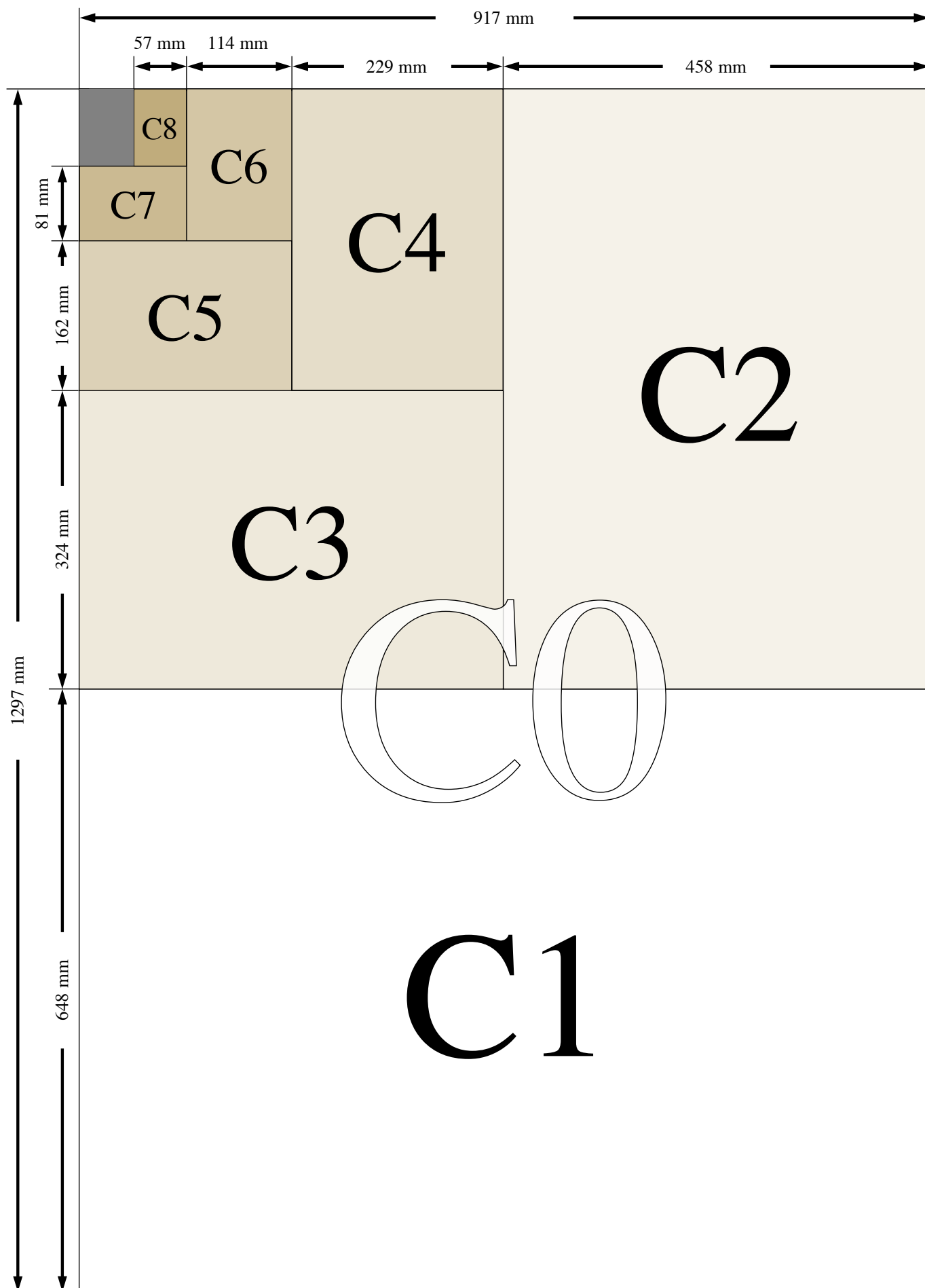
DL 220 x 110 mm; C4 324 x 229 mm; C5 162 x 229 mm; C55 162 x 162 mm; C6 162 x 114 mm

Přesný výpočet hmotnosti archů

délka archu m x šíře archu m x gramáž g/m²) = hmotnost 1 archu v g

Dráha papíru

Papír je materiál vyráběný zhotovením vláken. Vláknovina se při výrobě papíru orientuje převážně ve směru chodu papírenského stroje. Ze vzniklé mateřské role papíru jsou pak archy vyřezávány způsobem, který je načrtnut na schematickém obrázku.

Archy, které jsou vyříznuty z mateřské role se podle orientace vláken dělí na archy se širokou dráhou - BB a archy s úzkou dráhou - SB.

BB - Široká dráha: vlákna jsou rovnoběžná s krátkou stranou archu.

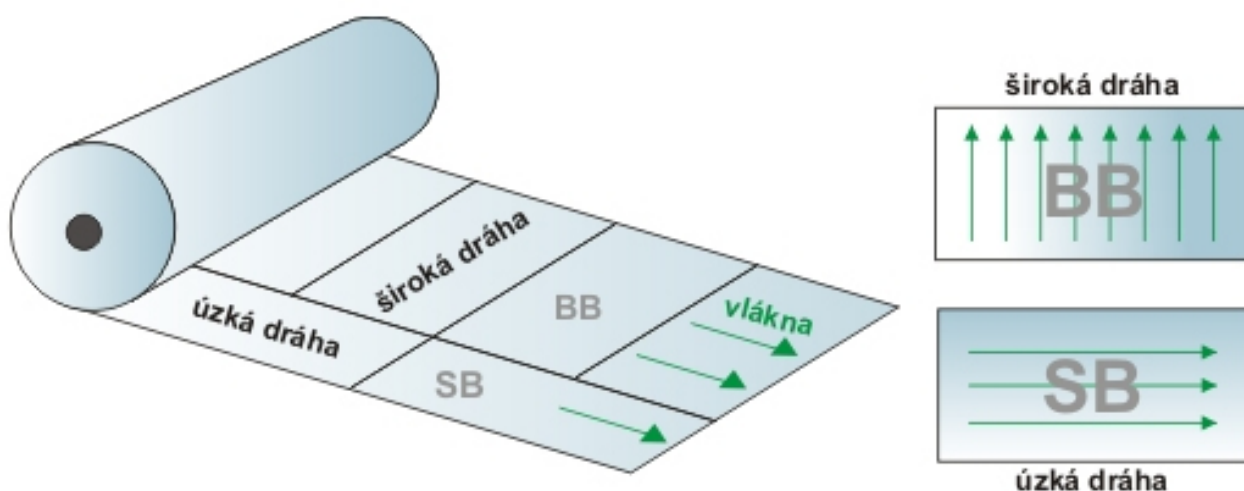
SB - Úzká dráha: vlákna jsou rovnoběžná s dlouhou stranou archu.

K čemu je důležité vědět, jakou dráhu vláken má arch papíru?

Vlastnosti papíru se s rozličnými dráhami vláken liší. Například při zatížení tahem je papír po směru vláken pevnější.

Při tisku se papír úměrně s nasáknutím vlhkosti roztahuje. Po směru vláken je změna rozměrů méně citelná, zatímco kolmo ke směru vláken se papír roztahuje mnohem víc. Toto je důležité vědět zvláště při vícebarevném potiskování a soutisku barev.

V knihařství je důležité respektovat dráhu vláken při ohybu papíru. **Vlákno musí být orientováno ve stejném směru jako ohyb, jinak se v místě ohybu zlomí a na hřbetu obálky nepříjemně popraská. Proto je dobré se v lomu papíru vyhnout těžkým barevným plochám nebo papír následně zalaminovat.**

Jaký zvolit rozměr tištěné propagace?

Při volbě velikosti tištěné propagace je potřeba vycházet ze dvou faktorů:

1. Velikost dodávaného papíru

Výše jsme si popsali rozměry standardních formátů papíru a tak při rozhodování je potřeba toto zohlednit. Nemůžeme si zvolit libovolný rozměr propagační tiskoviny, která by se nám následně nevešla na formát papíru a nebo by naopak vznikaly velké prořezy, které způsobí zbytečné prodražení celé zakázky. Je tedy dobré vycházet ze standardních formátů nebo i z netradičních, které nám však optimálně zaplní celý arch papíru.

2. Formát tiskového stroje

Nejen formáty papíru, ale i tiskové stroje mají standardní rozměry s možnou potiskovatelnou plochou. Výrobci těchto strojů vychází z možností dodávaných papírů pro tuto technologii.

Zde je základní přehled archových ofsetových strojů firmy Heidelberg:

B3

Max. rozměr archu 360 mm × 520 mm, Max. plocha tisku 340 mm × 505 mm

B2

Max. rozměr archu 530 mm × 740 mm, Max. plocha tisku 510 mm × 740 mm

B1

Max. rozměr archu 720 mm × 1020 mm, Max. potisknutá plocha 700 mm × 1020 mm

V závislosti na daném typu stroje a výrobci se mohou tyto rozměry trochu lišit.

Co je čistý formát a co je spad?

Obvyklou a dosti častou chybou v přípravě tiskoviny bývá opomenutí oblasti spadu. V případě, že nějaký grafický motiv zasahuje až do kraje formátu nebo je použita podkladová grafika pod celým formátem je nutné vytvořit spadání. Formát dokumentu se ponechá ve výsledné velikosti ale pomocí vodících linek (v obrázku žlutý obdélník) se vytvoří oblast přesahující originální formát o minimálně 2 mm na všechny strany.

Vytvoření spadu je nutné pro zajištění bezproblémového a kvalitního ořezu tiskoviny.

Druhy papíru a vhodnost pro daný typ tiskoviny?

Papírů dodávaných výrobcí je celá řada, jak je tedy rozlišit? V zásadě se dají rozdělit do několika skupin:

1. kreativní a speciální papíry

Sem patří především papíry s mnoha různými povrchy (extra hladký, v různých ražbách, s metalickým efektem...), barvami nebo transparentními.

Jsou vhodné především na vizitky, dopisní papíry a speciální prezentace. Nevýhodou je jejich poměrně vysoká cena.

2. kancelářské papíry

To jsou papíry určené především pro digitální tisk na inkoustových a laserových tiskárnách. Jsou v mnoha gramážích, avšak pouze v omezených formátech (A4, A3...)

3. pro grafiku a obaly

Dělí se dále na:

Nenatírané papíry - ofset

Používají se především na tisk dopisních papírů (lze následně použít i do digitálních tiskáren) a barevně nenáročných tiskovin. Z důvodu velké nasákavosti barvy není vhodný na náročné barevné tisky (barvy nemají takovou sytost). Dodávají se v mnoha gramážích viz. vzorník.

Natírané papíry - křídové

Dělíme je na lesklé nebo matné. Lesklé jsou vhodnější tam, kde je kladen důraz na lesklost a zvýraznění barev. Oproti tomu matný papír je vhodný pro „decentní tisky“ kde je důležité, aby se papír neleskl.

Čím více natíraný povrch papíru je, tím je papír kvalitnější a barevná reprodukovatelnost lepší. Zároveň s tím však stoupá i jeho cena. Dodávají se v mnoha gramážích viz. vzorník.

Tyto papíry se používají na celou řadu tiskovin jako jsou letáky, katalogy, brožury a jiné.

Obalové materiály

Sem patří především lepenky, vlnité lepenky a kartony, které se používají pro kartonáž a obalový průmysl.

Možnosti knihařského zpracování, typy vazeb a zušlechtění tiskovin

Vytištěné materiály se mohou dále knihařsky zpracovávat, či zušlechtovat.

Mezi základní knihařské zpracování patří:

Ořez - zde je potřeba si dát pozor na spadávky, viz. kapitola Co je čistý formát a co je spad.

Falcování - skládání

Provádí se na falcovacích strojích, které umí zpracovávat zakázky v rychlosti i několika tisíců kusů za hodinu. Je celá řada možností jak materiál skládat, od jednoho lomu až po několik lomů na kříž i za sebou. **Na těchto strojích se dá většinou skládat papír do maximální gramáže 170g.**

Bigování

Je buď ruční (pro menší náklady) nebo strojové. Používá se pro lom papíru ve vyšší gramáži (od 200g a výše). Nevýhodou je, že se musí následný ohyb papíru udělat ručně, což prodražuje výrobu.

Vazba

Nejpoužívanějšími vazbami jsou:

Vazba V1

Vyrábí se tak, že jsou složky sneseny vkládáním do sebe a ve hřbetu se sešíjí drátěnými skobkami. Po oříznutí ze tří stran je vazba hotová. Podle normy ON 88 3750 pro knižní vazby je dovolený rozsah pro sešitovou měkkou vazbu V1 u papíru plošné hmotnosti do 70 g/m² nejvýše 60 listů (120 stran), nad 70 g/m² maximálně 44 listů (88 stran).

Používá se především na katalogy, brožury, skripta...

Zde je nutné dodržovat počet stran v násobcích 4 (8 stran, 12 stran, 16 stran atd.)

Vazba V1

Vazba V2

Sfalcované a nasnášené složky nebo archy jsou v hřbetu ofrézovány - zdrsněny, spojeny termolepididlem a vlepeny do obálky. Nakonec oříznuty po třech stranách.

Používá se pro brožury, časopisy atp. o více stranách, které nelze opatřit vazbou V1.

Vazba V2

Vazba V4

Vazba zpevněná šitím. Technologicky náročnější vazba, která však vyniká vysokou životností. Používá se např. u učebnic. Knižní složky jsou ve hřbetě sešité tavnými nitěmi a zalapeny do 4 x rýhované kartonové obálky bez záložek. Obálka musí být přilepena po celé ploše mezi 1. a 4. rýhou.

Vazba V6

Vazba známá zejména z dětských skládanek - leporel.

Vazba V8

Vazba s nekombinovaným potahem, tzv. celoplátěná vazba. Knižní desky jsou potaženy celistvým plátěným potahem. Tato vazba má povolené tři varianty. V8a je vazba, kdy jsou knižní desky potaženy laminovaným papírem. V8b je tuhá vazba s deskami potaženými papírovým potahem. Papír může být lakovaný, běžně potištěný, speciální potahový, nebo se syntetickým zátěrem. V8c tuhá vazba s deskami potaženými jiným potahem, například usní, imitací usně, včetně vatování desek.

Používá se především na knihy. Může mít rovný či kulatý hřbet.

Vazba V8

Zušlechtnění tiskovin

Sem patří zejména

Lakování

Může být strojový lesklý nebo matný, UV, celoplošný i parciální. Celoplošný lak se provádí většinou již v tiskovém stroji, který má lakovací věž. Slouží pouze pro ochranu barvy před stíráním. UV lak je mnohem zřetelnější a je používán nejen jako ochrana barev, ale především pro zvýraznění tisku. Parciální UV lak se používá i v kombinaci s laminací, kde dochází ke zvýraznění jednotlivých částí tisku (log, nápisů ap.).

Laminování

Může být lesklé, matné, strukturované, s UV ochranou. Může se laminovat jednostranně i oboustranně. Tiskovina se ochrání proti poškrábání a celkově se zpevní.

Výsek

Používá se pro výsek nepravidelných tvarů. Výsek se provádí pomocí raznice, kterou lze použít i opakovaně. Příkladem použití jsou firemní desky, vizitky se zakulacenými rohy ap.

Ražba (slepotisk)

Provádí se tlakem tiskovou formou (štočkem) bez barvy. Obvykle jde jen o ozdobný prvek (např. pečete, loga). Ražba může být podtržena například i pozlacením. Používá se na různé úřední dokumenty (jako nesnadno napodobitelný ochranný prvek), vizitky, komplementky.